

Yhteisöpalvelujen mahdollisuudet

Verkon yhteisöpalvelujen hyödyntäminen voi parantaa opiskelutuloksia, mutta käyttäjän on hyödyllistä perehtyä niihin kätkeytyviin tekijänoikeus- ja tietoturvaongelmiin.

Taustaa

Verkon yhteisöpalveluja ovat muun muassa [Facebook](#), [Google+](#), [LinkedIn](#) ja Yammer. Niiden toimintaperiaate on suunnilleen samanlainen: käyttäjät rekisteröityvät jäseniksi, muodostavat itsestään profiileja, verkostoituvat ("kaverit", "piirit", "kontaktit") muiden käyttäjien kanssa ja jakavat heidän kanssaan tietoa.

Yhteisöpalvelut toimivat niin sanottujen pilvipalvelujen periaatteella. Itse tietojärjestelmät ja niihin tallennetut tiedot ovat oppilaitoksen ulkopuolella. Näiden palvelujen [periaatteisiin](#) on hyvä tutustua. Facebook, Google+ ja LinkedIn hankkivat tulonsa myymällä käyttäjien tietoja mainostajille, jolloin kullekin käyttäjälle voidaan tarjota tietojen perusteella suunniteltuja kohdistettuja mainoksia.

Ominaisuuksia

1. Opettajat ja opiskelijat voivat luoda Facebookissa **ryhmiä** (group) ja Google+ssa yhteisöjä (communities). Facebookin ryhmä voi olla

- julkinen - ryhmä ja sen sisältö näkyvät kaikkialle netissä
- rajoitettu - ryhmä näkyy netissä mutta sen sisältöä voivat seurata vain ryhmän jäsenet
- salainen - ryhmä ja sen sisältö näkyvät vain ryhmän käyttäjille

2. Ryhmien ja yhteisöjen omistajat voivat lisätä niihin jäseniä tai käyttäjät voivat liittyä niihin itse.

- Ryhmät
- Keskustelu
- Tapahtumakalenteri
- Kyselyt
- Videoneuvottelu ja chatti

3. Ryhmien ja yhteisöjen sisäinen **keskustelu ja kommentointi** on helppoa.

4. Ryhmän ja yhteisön jäsenten kesken voidaan **jakaa tietoa ja eri mediaelementtejä** kuten kuvia, videoita tai äänitiedostoja. Microsoft Office -tiedostoja voidaan jakaa Facebookissa Docs-palvelun kautta.

5. Ryhmän jäsenillä on yhteinen **tapahtumakalenteri**, johon ryhmän ylläpitäjät ja jäsenet voivat merkitä esimerkiksi luentoja, tenttejä, palautuspäiviä tai ekskursioita ja muita tapahtumia.

5. Ryhmän sisällä viestin voi kohdistaa kaikille ryhmäläisille tai osalle heistä.

6. Google+:-n käyttäjät voivat pitää keskenään **videoneuvotteluja** Hangouts-lisäosan avulla. Videoneuvotteluun voi yhdistää myös keskustelun eli chatin. Lisäksi Google Docsilla tehty dokumentti voidaan jakaa session aikana osallistujien kesken. Facebookissa videoneuvottelun voi järjestää **Hoot**-lisäkkeen avulla.

7. Ryhmien ja yhteisöjen sisällä voi järjestää pienimuotoisia **kyselyjä**.

Yhteisöpalvelujen etuja

1. Palvelut ovat käyttölogiikaltaan valtaosalle opiskelijoita entuudestaan tuttuja, joten käyttöönotto sujuu vaivattomasti. **Tuttu käyttöliittymä** lisää todennäköisyyttä sille, että käyttökokemuksesta tulee miellyttävä.

- Helppokäyttöinen
- Ylittää organisaatorajat
- Tukee yhteisöllistä oppimista
- Tehokas pikaviestialusta

2. Etenkin Facebook on **tehokas pikaviestialusta**, koska opiskelijat viettävät siellä muutenkin aikaansa.

3. Yhteisöpalvelujen toimintalogiikka tukee **yhteisöllistä oppimista**. Opiskelijat tustustuvat työskentelyn ohessa toistensa ajatuksiin ja toimintatapoihin. Ne myös rikkovat perinteisiä opettajan ja opiskelijan välisiä rooleja, joka avaa uusia pedagogisia mahdollisuuksia verkottuvan oppimisen näkökulmasta.

4. Yhteisöpalvelut toimivat **yli organisatoristen ja maantieteellisten rajojen**. Niiden käyttö on hyödyllistä etenkin silloin, kun opiskelijat edustavat eri oppilaitoksia tai opiskelijat ovat hajaantuneet esimerkiksi eri maihin.

Yhteisöpalvelujen käytön esteitä

- Pilviperiaatteella toimivia yhteisöpalveluja käytetään aina omalla vastuulla.

1. Niitä ei ole alun perin suunniteltu oppimislustoiksi.

2. Yhteisöpalvelut vaativat **kirjautumisen käyttäjäksi**. Kaikki opettajat ja opiskelijat eivät välttämättä halua.

3. Yhteisöpalveluihin liittyy **tietoturva- ja tekijänoikeusongelmia**. Joissakin palveluissa palveluun tallennettujen tiedostojen tekijänoikeudet siirtyvät palvelua tarjoavalle yhtiölle. Tietojen säilyvyydestä ei myöskään ole varmoja takeita. Ulkopuolinen palvelu voi myös lopettaa toimintansa ilman eri ilmoitusta tai muuttaa palvelunsa maksullisiksi. Yhteisöpalvelu voi myös muuttaa käyttäjiensä yksityisyysasetuksia ilman ennakkoilmoitusta.

4. **Kulttuurikysymykset** voivat rajoittaa yhteisöpalvelujen käyttöä. Esimerkiksi Facebook mielletään siviilielämän välineeksi. Opiskelun ja siviilielämän tuominen liian lähelle toisiaan on merkittävä kulttuurikysymys, johon tottuminen vie aikansa.

5. Oppilaitoksen tietohallinnon **käyttäjätuki** ulottuu yleensä vain omiin tietojärjestelmiin. Yhteisöpalvelujen oma käyttäjätuki on suurten käyttäjämäärien vuoksi yleensä olematon.

6. Pilvipalveluihin ei yleensä voi kytkeä oppilaitoksen omia käyttäjä- tai opiskelijahallinnon tietojärjestelmiä.

Rekisteröitymishaluttomuuden hallinta

Oppilaitoksissa ei ole yleensä asetettu määräyksiä yhteisöpalvelujen käytölle opetuksessa. Jos opiskelijoista kaikki eivät käytä yhteisöpalvelua tai halua sellaisen käyttäjäksi rekisteröityä, jää opettajalle seuraavat toimintavaihtoehdot:

- Pakottaminen
- Luoviminen
- Väistäminen

1. Opettaja edellyttää, että kaikki opiskelijat kirjautuvat palvelun käyttäjiksi. Suoraviivainen politiikka on tässä tapauksessa todettu yleensä epärealistiseksi.

2. Opettaja julkaisee opintojaksoon liittyvän aineiston sekä yhteisöpalvelussa että oppilaitoksen omassa tietojärjestelmässä. Luoviminen on yleisin ratkaisu ongelmaan.

3. Opettaja luopuu yhteisöpalvelun käytöstä opintojakson osalta kokonaan.

Ryhmän tai yhteisön hyödyntämismahdollisuuksia

Yhteisöpalvelut toimivat siviilielämän sekä opiskelun tai työn välisessä sinänsä vaikeasti jäseneltävässä välimaastossa. Niinpä ryhmät (Facebook) ja yhteisöt (Google+) sopivat hyvin opiskelijoiden **perehdyttämisen** apuvälineiksi, jolloin opiskelijat tutustuvat toisiinsa ja oppilaitoksen henkilökuntaan.

Ryhmät ja yhteisöt edistävät myös **ammattillista verkostoitumista** yli organisaatioiden ja maiden rajojen. Ne voidaan valjastaa myös valmistuneiden, nykyisten ja tulevien opiskelijoiden kohtaustapahtumaksi (alumnitoiminta).

Opiskelun tukitoiminnoissa ryhmät sopivat sellaiseen toimintaan, jossa liikutaan opiskelu- ja siviilielämän rajamaastossa. Tällaiseen kuuluu esimerkiksi **kuul umisten välittäminen kansainvälisestä harjoittelusta**. Opiskelijahallinnon lainsäädäntö pätee myös verkon uusissa välineissä.

Ryhmät sopivat helpon käytettävyyden vuoksi erinomaisesti **julkisen, yleensä linkkien takana olevan tiedon jakamiseen** opiskelijoille. Linkit voivat olla esimerkiksi ammattikirjallisuutta, uutisia, työtarjouksia tai tapahtumia.

Ryhmiä ja yhteisöjä voidaan käyttää myös **reflektoinnin, tiedonrakentelun ja pienimuotoisten ryhmätöiden tai projektien alustana**. Yhteisöpalvelujen määrärajoitukset rajoittavat kuitenkin ilmaisutapoja. Opiskelijat voivat perustaa ryhmiä myös omaehtoisesti. Google+:n videokonferenssipalvelua Hangoutsia käytetään neuvotteluihin ja projektitöihin.

Merkkisivu (page) opintojaksojen ja palvelujen markkinointiin

Facebookin ja Google+:n merkkisivu eli page on alun perin yrityksille suunnattu palvelu, joiden avulla ne voivat houkuttaa asiakaskuntaa lähemmäksi itseään muodostamalla heidän kanssaan yhteisön. Yleensä yritykset kertovat sivuillaan uutisia omista tuotteistaan, kampanjoivat tarjouksia ja kilpailuja sekä keskusteluttavat käyttäjiä asioista, joista yritys haluaa saada tietoa.

Yhteisöpalvelujen sivut sopivat hyvin myös opintojaksojen ja -kokonaisuuksien sekä oppiaineiden tai kokonaisten oppilaitosten **markkinointiin**. Esimerkin tarjoaa vaikkapa [Metropolian informaatioteknologian koulutusohjelman Facebook-sivu](#).

Parhaita tuloksia saavutetaan markkinoimalla Facebookissa ja Google+ sellaisia opintokokonaisuuksia, jotka **toistuvat** sisällöltään suunnilleen samanlaisina vuodesta toiseen. Silloin sivulle voidaan kerätä potentiaalisia opiskelijoita kumulatiivisesti. Erityisen hyvin sivut palvelevat tarkoitustaan silloin, jos opintokokonaisuus on suunnattu oppilaitoksen **ulkopuoliselle** asiakaskunnalle.

Sivuja voidaan käyttää myös opetukseen liittyvien **projektien ja palvelujen** markkinointiin kuten esimerkiksi näyttelyt, teatteriesitykset ja konsertit.

Yhteisöpalvelujen merkkisivut toimivat myös tehokkaina tiedonlähteinä, jolloin esimerkiksi opettajat pääsevät entistä nopeammin käsiksi oman alansa uutisiin. Tunnettuihin tämäntyyppisiin merkkisivuihin kuuluu esimerkiksi [MIT Technology Reviewin Facebook-sivu](#). Jos tietoja halutaan jakaa esimerkiksi kollegojen kesken, kannattaa mieluummin käyttää ryhmää tai yhteisöä, sillä kehittyneimmistä RSS-lukijoista voi linkin lähettää **suoraan** ryhmään tai yhteisöön.

Mietittävää ennen yhteisöpalvelun käyttöönottoa

1. Tarvitaanko käyttäjätukea?
2. Vaatiiko opintojakson toteuttaminen verkossa yhteyden oppilaitoksen käyttäjä- ja opiskelijahallinnon tietojärjestelmiin?
3. Ovatko opiskelijat yhteisöpalvelun jäseniä ja jos eivät ole, ovatko he halukkaita kirjautumaan käyttäjiksi?
4. Suorittavatko opintoa oman organisaation opiskelijat vai myös muut?
5. Pitääkö opetusaineistoa ladata palveluun ja onko sen tekijänoikeuksilla tai tietoturvalle siinä tapauksessa kriittistä merkitystä?
6. Onko kyseessä lyhyt vai useampivuotinen opintokokonaisuus?

Linkkejä

- [100 ways to teach with Twitter](#)
- [100 ways to use Facebook in education by category](#)
- [100 ways you should be using Facebook in your classroom](#)
- [31 ways to use G+ in education](#)
- [Facebook in Education](#)
- [Facebook Goes to College](#)
- [Facebook opetuksessa - yksityisyyden suojaaminen](#)
- [Findings on Facebook in Higher Education](#)
- [Google+ for Educators](#)
- [Google+ in Higher Education \(video\)](#)
- [How to use Facebook and Twitter for education](#)
- [Miksi Facebook ei sovellu verkkokurssin alustaksi](#)
- [Miten hyödyntää Facebookia opetuksessa](#)
- [Opettajan Facebook-opas](#)
- [Somakoulutuksen verkkofasilitointivälineitä ja toimintatapoja](#)
- [Ultimate Guide to Use of Facebook in Education](#)
- [What Google+ REALLY Means for Higher Ed](#)
- [Where Does Google+ Fit in Education](#)

Näillä pääsee alkuun

Ryhmä uusien opiskelijoiden perehdyttämiseen.

Ryhmä omaan alaan liittyvien uutisten välittämiseen,

Merkkisivu opintokokonaisuudelle, yksikölle tai tapahtumalle.

Lyhyt selviytymisopas

Kaupalliseen yhteisöpalveluun kannattaa ladata vain sellaisia tiedostoja, joilla on verrattain mitätön taloudellinen arvo.

Opiskelijahallinnon lainsäädäntö koskee myös verkon uusia välineitä.

Merkkisivun perustaminen vaatii resurssin, ylläpitosuunnitelman ja liittymäkohdan yksikön tai toiminnon strategiaan.